

Lesbrief

‘Wat het hele dorp wist’

‘Het zwijgen van een Joods oorlogskind’

Auteur: Hanneke de Jong

Uitgever: Noordboek

Leeftijd: 14+

Bladzijden: 136

Inhoud

1. Het boek heeft een titel en een ondertitel. Zelfs al zou je het boek niet hebben gelezen, wat zeggen die twee regels je dan?
2. In het boek komen verschillende familierelaties aan de orde. Maak er een schema van met de voornamen en de relaties tussen de personages.
3. Waarom noemt Lion zijn opa aanvankelijk grootvader?
4. Waarom vertelt opa in de derde persoon over zijn verleden?
5. Wat kom je in de loop van het boek te weten over Anna?
6. Hoe is de toon van het boek? Waar blijkt dat uit? Welk fragment klinkt moeilijk, zwaar, licht, grappig?

Schrijfp opdrachten

7. Bedenk een titel bij het boek die weergeeft wat voor jou het belangrijkste is.
- 8a. Welk fragment spreekt je bijzonder aan en waarom?
- 8b. Welk fragment zou je juist heel anders schrijven? Herschrijf het fragment.
- 8c. Kun je een scène vinden die de schrijfster zo zintuiglijk beschrijft dat het is alsof je erbij staat? Welke woorden gebruikt ze?
9. Schrijf in 200- 250 woorden wat je van het boek vindt.

10. Schrijf naar aanleiding van de stamboom of de artikelen een verhaal, fictie of non-fictie, over het betreffende familielid.
11. Lion wil een film(pje) maken over de jeugd van zijn grootvader. Hoe zou de opzet kunnen zijn? (Schrijf het op in scènes en werk één scène uit)
12. Misschien zou je zelf ook vragen aan de opa van Lion willen stellen. Schrijf hem een brief.
13. In 2020 kwam in Fries kinderboek van de schrijfster uit (Sis my wa't ik bin, Zeg mij wie ik ben). Ze vertelt het verhaal van de 13-jarige Loekie Rienstra, die je kent uit 'Wat het hele dorp wist'. In het Nederlandstalige boek komt hij vanuit Israël terug als grootvader met zijn kleinzoon Lion die wil weten wat zijn opa altijd heeft verzwegen. Je kunt een verhaal vanuit verschillende perspectieven vertellen, net zoals je een foto vanuit verschillende perspectieven kunt maken. Het accent valt dan op heel andere zaken.
Schrijf een verhaal over pesten vanuit 3 perspectieven: de pester, de gepeste en een meeloper of iemand die de twee eerste personen observeert.
14. Er is veel wat opa mist, niet had/heeft en wat Lion in deze tijd wel heeft. Maak een lijstje van wat ze hebben en van wat ze niet hebben. (concrete en abstracte dingen, emoties, verlangens, dus van schoenen tot geluk) Schrijf met de woorden een gedicht waaruit een verlangen spreekt.

Diversen

15. Maak je eigen omslag van dit boek en schrijf zelf een passende achterflaptekst.
16. Wat is een archief? In hoeveel archieven denk je dat je naam te vinden is?
Voorbeelden van archieven zijn:
<https://www.nationaalarchief.nl>
<https://www.delpher.nl>
<https://archief.amsterdam>
17. Bekijk een aflevering van 'Verborgten verleden', over de geschiedenis van een bekende Nederlander. Probeer aan de hand van archieven zo ver mogelijk te komen met één kant van je eigen familie.
18. Heb je meer boeken gelezen van de schrijfster van dit boek? Heb je vragen aan haar? Je kunt haar mailen via Contact van haar website. Natuurlijk kun je haar ook uitnodigen voor een bezoek aan je klas via de Schrijverscentrale.
<https://deschrijverscentrale.nl/auteurs/15311>
19. In het boek komen verschillende talen voor: Nederlands, Fries, Ivvriet. Ben jij één- of meertalig? Welke taal betekent het meest voor je? Hoe merk je dat? Bij welke gelegenheid

zou je je in een andere taal uitdrukken dan in het Nederlands. Maak (alleen of samen) een gedicht over het boek. Gebruik voor elke verhaal (van Lion of Louis) een andere taal.

20. Discussie: de opa van Lion heeft een duidelijke mening over het functioneren van de OPK. Het is vaker voorgekomen dat overheden de opvoeding van kinderen 'overnamen'. Dat gebeurde bijvoorbeeld in Australië en Canada met de kinderen van de oorspronkelijke bewoners. Of op dit moment in Nederland bij de kinderen van ouders die in de problemen zitten met de belastingdienst dienst.

Je kunt hier met de klas over discussiëren. Wat vind jij het beste wat de overheid (of de commissie die in opdracht van de regering werkt) voor deze kinderen en hun ouders kan doen? Probeer je grens aan te geven wanneer je vindt dat de situatie anders komt te liggen. Het is ook mogelijk hier een rollenspel over te spelen waarbij iedere leerling een bepaalde rol krijgt toebedeeld.